

SKATT: FORMUE

Tekst: CHRISTIAN KALLEVIG ARNESEN, PARTNER OG SENIOR FORMUESFORVALTER, FINANSKO

Formuesskatten endres (igjen)

Fokus på skatt er bra, men ikke glem andre hensyn når du skal ta skattemessige beslutninger – det kan vise seg å bli en dyr besparelse. Vi gir deg noen gode tips.

Sittende regjering har nå økt formuesskatten, en helomvending fra hva regjeringen-Solbergs mål var, nemlig å redusere den. Noe de også gjorde. Enkelte politikere har også tatt til orde for å fjerne den helt. Formuesskatten brukes begjærlig som et politisk virkemiddel, men det er diskutabelt hvorvidt dette er et effektivt virkemiddel, særlig for næringsdrivende.

GIR RÅD: Christian Kallevig Arnesen er partner og senior formuesforvalter, Finansco.

FORMUESSKATT OPPSUMMERT

Formuesskatten er skatt på skattebetalers netto formue. Det vil altså si verdien av eiendelene dine, fratrullet gjeld. Eiendeler kan være primærbolig, andre eiendommer, penger i banken, aksjer, fond eller andre type plasseringer. De ulike formuesobjektene formueverdsettes ulikt (se tabell for verdsettelse), og man har også et bunnfradrag som spiller inn.

Nettoformuen beregnes ved å trekke gjeld fra bruttoformuen. Deretter trekker man fra et bunnfradrag på 1,5 MNOK (samlet 3,0 MNOK for ektefeller, 2021-tall) fra samlet formuesverdi. Nettoformuen beskattes med 0,85 prosent for inntektsåret 2021.

FAKTA

SLIK ER (OG BLIR) FORMUESSKATTEN

	2021-regler	2022-regler	Endring
KOMMUNE			
Innslagspunkt	Kr. 1 500 000	Kr. 1 700 000	Kr 200 000
Sats	0,7 %	0,7 %	-
STAT			
Innslagspunkt, trinn 1	Kr 1 500 000	Kr. 1 700 000	Kr 200 000
Sats, trinn 1	0,15 %	0,25 %	0,1 %-poeng
Innslagspunkt, trinn 2	-	Kr 20 000 000	Ny
Sats, trinn 2	-	0,40 %	Ny

Skattesatsen på 0,85 prosent er todelt. Fordelingsnøkkelen er slik: 0,70 prosent går til kommunen, og 0,15 prosent går til staten. Se tabell under over skatte- og avgiftssatser for formuesskatten, hvor også endringene for 2022 fremkommer.

Ulik verdsettelse av ulike formuesobjekter: Formuen beregnes i utgangspunktet til omsetningsverdi/markedsverdi, men det er ulike verdsettelsesregler for ulike formuesobjekter. De seneste årene har verdsettelsesrabattene på «arbeidende kapital» økt. Dette betyr at aksjer, aksjefond og næringseiendom får en lavere verdi når formuen skal beregnes nå, enn hva som har vært praksis tidligere. Utviklingen har nå snudd, som man kan se av tabellen nede til venstre på denne siden.

HVORDAN FØRES DE STORE FORMUES- POSTENE I SKATTEMELDINGEN?

Når du nå skal kontrollere Skattemeldingen din så husk at det er 2021-reglene som skal legges til grunn for beregningen av skatt for 2021.

BANKINNSKUDD

1 KRONE ER EN KRONE: Penger som står i nettbanken skal oppgis med pålydende i skattemeldingen. FOTO: NTB

FRITIDSBOLIG

REKREASJON: En fritidsbolig kan for eksempel være en hytte på fjellet. Hytta skal oppføres med inntil 30 prosent av markedsverdi i skattemeldingen. FOTO: LARS ERIK SKREFSRUD

De endringer for formuesskatten som nå er vedtatt av Støre-regjeringen, trer først i kraft for inntektsåret 2022. **Tips 1:** Sjekk at formuesverdien på primærbolig ikke er høyere enn 30 prosent av markedsverdien, under temaet «Bolig og eiendeler > Bolig og eiendom».

PRIMÆRBOLIG

SPAREGRIS: Boligen du selv bor i, verdsettes kun til 25 prosent av markedsverdien i skattemeldingen. Det gjør at man sparer mye i formueskatt. FOTO: KJARTAN K. HARALDSEN

SEKUNDÆRBOLIG

UTLEIEOBJEKT: De fleste har en sekundærleilighet for å leie ut og dermed tjene penger. Derfor er verdifastsettelsen såvidt høy. På bilde boligblokken i Bergen sveien 4 på Grorud i Oslo, et bygg som har mange små ettroms leiligheter som er yndet kjøpsobjekter for sekundærleiligheter. FOTO: KJARTAN K. HARALDSEN

Primærbolig: Dersom beregnet formuesverdi overstiger 30 prosent av markedsverdi, kan du kreve formuesverdien nedsatt. **Tips 2:** Sjekk at fritidsboligen din faktisk er registrert som fritidsbolig, og ikke sekundærbolig, under temaet «Bolig og eiendeler > Bolig og eiendom».

fritidsboliger er nemlig betydelig høyere enn for sekundærbolig. **Fritidsbolig:** Du kan ha flere fritidsboliger der alle verdsettes opptil 30 prosent av markedsverdien (beregnes lokalt). Boligen må benyttes til fritidsformål av den skattepliktige, og være regulert som fritidsbolig.

FAKTA

VERDSETTELSE AV ULIKE FORMUESOBJEKTER

Formuesobjekt	2021	2022
Bankinnskudd	100 %	100 %
Aksjer / Aksjefond	55 %	75 %
Rentepapirer/obligasjoner	100 %	100 %
Primærbolig	25 %	25 %*
Fritidsbolig	30 %	30 %
Sekundærbolig	90 %	95 %
Næringseiendom	55 %	75 %

*For primærbolig med høy verdsettelse (≥10 MNOK) øker formuesverdsettelsen fra 25 % til 50 % på den delen av verdien som overstiger 10 MNOK.

Sekundærbolig: Verdsettes etter samme modell som primærbolig, men formuesverdien er 90 prosent av markedsverdi. Blir formuesverdien for høy, kan verdien kreves redusert til markedsverdi.

Næringseiendom: Vurderes etter en egen beregning for utleieverdi, som antas å gjenspeile markedsverdien. Formuesverdien er 55 prosent av beregnet utleieverdi (for 2021, og endres til 75 % for 2022). Dersom verdien blir for høy, noe den ofte er, grunnet bruk av sjablongregler, kan den kreves nedsatt ved takst. Her kan det legges til at sjablongen (kapitaliseringsfaktoren) er lik for hele landet, og treffer best på de store byene.

I utgangspunktet er det eiendommens reelle status ved utgangen av inntektsåret som skal være avgjørende for hvilke regler for fastsetting av formuesverdi som skal anvendes.

Eies næringseiendommen gjennom et AS oppnår man ikke formuesrabatt på både aksjene som eies privat og eiendommen, da er det kun formuesrabatten på aksjene som gjelder.

Tips 3: Sjekk at formuesverdiene for aksjer/aksjefond, under temaet «Finans > Verdpapirfond» og «Finans > Aksjer» er riktige. Det sjekkes mot årsoppgaven fra kontofører/forvalter.

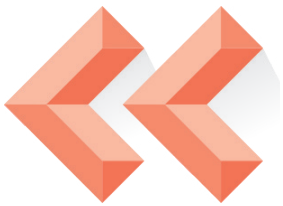
VERDIPAPIRFOND

Fond med en aksjeandel på minimum 80 % klassifiseres som aksjefond, som igjen gir lavere formuesverdi ved beregning av formuesskatt. For inntektsåret 2021 er det 55 % av markedsverdien som her legges inn som formuesverdi. Dette grunnet verdsettelsesrabatten for aksjefond (og aksjer).

Fond med en aksjeandel på 20-80 % klassifiseres som kombinasjonsfond. Aksjeandelen og renteandelen gir da ulik verdsettelse for formuesskatt, og aksjeandelen ved

SKATT: FORMUE

En god huskeregel er at dersom det har skjedd endringer i din livssituasjon er det sannsynlig at dette påvirker hvilke fradrag du har rett til.

årsskiftet er da med på å definere hvor stor verdsettelsesrabatten blir samlet sett. Sjekk årsoppgaven.

Fond med en aksjeandel på under 20 % klassifiseres som rentefond, og vil formueverdsettes til 100 % av verdien.

Aksjer: Børsnoterte aksjer og unoterte (ikke-børsnoterte) aksjer har ulikt grunnlag for verdsettingen i skattemeldingen:

Børsnoterte aksjer verdsettes til børskurs ved årsskiftet, og reduseres deretter til 55 prosent av denne markedsverdien for inn-tektsåret 2021.

Unoterte aksjer verdsettes likt med selskapets skattemessige formuesverdi ved årsskiftet. Selskapets formuesverdi er ofte lavere enn markedsverdi, men kan i enkelte tilfeller være høyere, og da skal ikke formuesverdien justeres ned til markedsverdi.

Tips 4: En god huskeregel er at dersom det har skjedd endringer i din livssituasjon er det sannsynlig at dette påvirker hvilke fradrag du har rett til og hvor mye du skal trekkes i skatt – også formuesskatt. Eksempler på dette kan være endret familiesituasjon, bosted, arbeidssted og lignende.

HVORDAN REDUSERE FORMUES-

SKATTEN OG ØKE AVKASTNINGEN?

Dersom man ønsker å redusere sin formuesskatt, kan man gjøre dette ved å flytte midler fra formuesobjekter med høy formuesverdsettelse – som bankinnskudd og sekundærbolig – til formuesobjekter med lavere formuesverdsettelse – som aksjer, aksjefond, mer verdifull primærbolig, fritidsbolig eller kunst.

Aksjer og aksjefond: verdsettelsesrabatt på 25 % for 2022. Gir i tillegg en god avkastningsforventning.

Primærbolig: høy verdsettelsesrabatt. Ved å oppgradere eller kjøpe mer verdifull primærbolig øker man andelen av sin formue i primærbolig, som igjen reduserer formuesgrunnlaget. Merk at dette kan gi økt eiendomsskatt.

IPS: innestående midler i IPS (Individuell pensjonssparing) teller ikke med i grunnlaget for formuesskatt, men innskudd begrenses oppad til kr 15.000 pr år (tidligere kr 40.000).

Innbo: kjøp av innbo reduserer formuesskatten, hvor man i praksis ofte ender opp med null formuesskatt for slike gjenstander.

Kunst: det betales ikke formuesskatt på kunst som har en forsikringsverdi på under én million kroner, gitt at kunsten «henger på veggen» (og dermed er innbo) og ikke ligger i en safe eller i annet depot.

Slike tilpasninger kommer sjeldent uten endring i verdisvingninger, men til gjengjeld er den langsiktige verdiutviklingen og avkastningen normalt også høyere – særlig i aksjer og aksjefond, men også i eiendom og visse kunstobjekter. Vær dog oppmerksom på at en stor vekt i eiendom, fritidsbolig eller kunst, ikke gir noen løpende likvid avkastning som tilskudd til familieøkonomien. Det kan også medføre økt eiendomsskatt. For dem som er opptatte av en uttaksplan med faste uttak, egner likvide fondsplasseringer seg bedre.

VIL ØKT GJELD GI LAVERE

FORMUESSKATT?

Nei, ikke nødvendigvis. Tar man opp gjeld for eksempelvis å kjøpe aksjefond, reduseres formuesverdien av aksjefondene med 25 % for 2022, men gjelden reduseres med tilsvarende formuesrabatt. Effektene av dette utligner normalt hverandre med tanke på formuesskatt. Man får imidlertid fradrag på gjeldsrentene, høyere avkastningsforventning enn lånerenten, og større verdisvingninger.

VÆR SELEKTIV

Det finnes altså muligheter for både redusert formuesskatt og høyere avkastning for dem som er komfortable med verdisvingninger. Man skal likevel være selektiv dersom man gjør slike disposisjoner. Å reallokere midler fra bankkonto til aksjefond eller kunst gir god mening hvis man er ute etter lavere formuesskatt, men om man i tillegg er ute etter bedre avkastning må man også velge riktige aksjefond og riktig kunst. Er man ute etter plasseringer hvor mange kan legge opp til faste uttak, er også likviditet i plasseringen viktig, noe som igjen gjør aksjefond mer aktuelt enn mer idigifull primærbolig, fritidsbolig eller kunst.

Tekst: HALLGEIR KVADSHEIM

Mer å trekke av på barna

Du kan trekke fra både barnehagen, barnevaktten, kjøring til besteforeldre og fakturaen til fotballakademiet.

Foreldrefradraget, eller fradrag for pass og stell av barn, som det egentlig heter, er både et svært allment og gavmildt fradrag. Det kan gis til alle som hadde hjemmeverende barn (11 år eller yngre) ved utgangen av 2021. Fradraget er på flatt 22 %. Dette er en solid fradragspost for familier med mange barn. Før var fradraget på maks 30 000 kroner, men nå får man 25 000 for det første barnet og 15 000 per påfølgende barn. Altså:

- 1 barn: 25 000 kroner
- 2 barn: 40 000 kroner
- 3 barn: 55 000 kroner osv.

Fire barn gir altså 15 400 kroner i spart skatt! (70 000 x 22%)

Men dette er ikke et fradrag som kommer automatisk, slik som for eksempel minstefradraget. Du må ha faktiske kostnader til stell og pass av barn. Heldigvis inkluderer det mange kostnader. Her er de viktigste:

- Barnehageavgift
- SFO/AKS
- Dagmamma
- Au pair/praktikant
- Barnevakter
- Transportkostnader til og fra barnepass

PASS PÅ

SFO/AKS og barnehageavgiften skal rapporteres inn av skolen og barnehagen. Men du bør selvsagt passe på at det er gjort. Hvis ikke må du selv spesifisere kostnadene og føre det opp i skattemeldingen. Har barna gått deler av året i en utenlandsk barnehage, må du selv føre opp kostnadene. Betaler du dagmamma svart, har du ingen mulighet til å dokumentere kostnadene og får følgelig intet fradrag. De fleste barnevakter er private, nabobarn og lignende, og driver som regel med dette i liten skala og ikke som næring. Derfor må de heller ikke skatte av pengene.

UTGIFTER TIL FRADRAG: Det koster å ha barn i barnehage. Heldigvis kan deler av kostnaden trekkes fra på skattemeldingen. Foto: NTB

såframt de mottar under 6000 kroner totalt fra hver. Det er heller ikke slik at du må sende ved dokumentasjon på hvor mye du har betalt barnevaktene, men i enkelte tilfeller kan myndighetene ta stikkkontroller og da kan man for eksempel henvisse til overføringer i nettbanken eller vippsing av pengene. Derfor kan det være smart å unngå kontant betaling.

FRADRAG FOR SPEBARN?

Selv om du har to barn, og alle kostnader skriver seg fra det ene, kan du likevel bruke grensen på 40 000 kroner og ikke bare 25 000 kroner. Det kan for eksempel være tilfelle når storesøster har kuttet ut SFO-en, mens lillebror fortsatt går i barnehage og dere i tillegg har kostnader til kjøring til og fra. Eller man er hjemme med spedbarn. Merk også at dere får fradrag for inntil 40 000 kroner, selv om den minste av to barn ble født i november eller desember i fjor. Det er antall barn under 12 år per 31.12.2021 som teller.

UBRUKT FRADRAG

I fjor var maksprisen i barnehagen på 3230 kroner per måned. Slett ikke alle fikk «brukt opp» foreldrefradraget i 2021. Det gjelder blant annet de som har:

- Deltidsplass i barnehage
- Deltidsplass på SFO/AKS
- Kontantstøtte
- Barnepark

Ikke minst gjelder dette foreldre som har hatt barnehageplass bare deler av året. Fikk du for eksempel barnehageplass i august, har du kanskje bare betalt 16 150 kroner til barnehagen i år. Du har fortsatt 8850 kroner «igjen» i fradraget, hvis du har ett barn.

Du får nemlig fullt fradrag selv om utgiftene bare stammer fra noen få måneder.

FRADRAG FOR FOTBALLEN

Er barna over barnehagealder, synker også de direkte utgiftene til pass og stell. Men SFO-avgiften kan trekkes fra, helt til barna fyller 12 år.

Fra 2014 ble det også åpnet for at fritidsordning for barn i idrettsforeninger og lignende gir foreldrefradrag. Mange barn går for eksempel på skifritidsordning eller fotballakademier etter skoletid. Det er imidlertid noen krav som må tilfredsstilles:

- Aktivitetstilbudet gis rett etter skoletid minst 3 dager i uken, eventuelt har tilbud også før skoletid
- Tilbudet gis gjennom hele skoleåret eller en sesong
- Tilbudet gjelder for barn i alderen 5-11 år,

eventuelt for et avgrenset aldersintervall

➤ Det er åpent for alle barn i det aktuelle aldersintervallet, uten krav om faglige kvalifikasjoner, det vil si at det ikke er et «spisset» aktivitetstilbud for særskilt utvalgte barn

FOTBALLSKOLE I FERIE

Dersom aktiviteten foregår i helg eller på kveldstid eller kun i skoleferien gis det ikke fradrag.

Fritidsordning som utvides til et heldags-tilbud i noen uker av skoleferien likestilles med skolefritidsordning i ferien. Hvis for eksempel fotballakademiet også tilbyr fotballskole i høstferien, tolker jeg dette som innafor, men da må barnet ditt allerede delta på akademiet/fritidsordningen utenfor ferien.

FØR OPP KJØRING

Før også opp kostnadene ved henting og bringing. Satsen er 1,56 kroner per kilometer. Det gjelder bare for kjøring med bil, og det er bare ekstrakjøring som kan føres opp. Hvis du leverer barna på vei til jobb, kan du ikke føre opp hele avstanden mellom hjem og jobb, bare selve omveien du kjører for å komme deg til barnehagen.

ANDRE TIPS:

KONTANTSTØTTE: Det spiller ingen rolle for fradrags størrelse om dere mottar kontantstøtte i tillegg.

SAMBOERE: Foreldrefradraget fordeles likt mellom dere, men dere kan avtale en annen fordeling. Er dere samboere med hvert deres særkullsbarn, kan dere føre opp 25 000 kroner hver!

ELDRE BARN? Foreldrefradraget kan også gis ved stell og pass av barn som er over 11 år, dersom barnet har et handikap som krever mye omsorg og pleie. Da gjelder ingen aldersgrense. Men behovet må være særskilt stor, kostnadene må dokumenteres, og du må kunne legge frem legeattest.

ADOPTERT: Du kan selvsagt få foreldrefradrag for adopterte barn. Også fosterbarn og pleiebarn kan gi foreldrefradrag, med mindre du allerede får fosterhjemsgodtgjørelse.

AU PAIR: Kombinasjonen kontantstøtte og foreldrefradrag gjør at bruk av au pair eller praktikant faktisk kan lønne seg! Regnestykket blir enda mer lønnsomt hvis hjelpen gjør det mulig for en av dere å gå fra for eksempel 80 til 100 prosent stilling.